

Érnek a számnak az ára 30 fillér.

Negyvenkilencedik évfolyam.

24. szám.

Debrecen, 1929 június 15.

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

SZERKESZTIK: DR. KUN BÉLA ÉS DR. RÉVÉSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

A diákszövetség.

Aki nem jött el a kollégiumi diákszövetség közgyűlésére, váltig sajnálhatja, mert olyan mély benyomásokban lett volna része, amelyek hónapokon át foglalkoztathatnák a gondolatvilágát.

Ahogy Magoss György a szövetség elnöke üdvözölte a közgyűlésen megjelenteket és ahogyan szólott a kollégium udvarán egybegyűlt diáksereghez, akkor is belemarkolt volna a szívekbe, ha olyan ember szólott volna hozzánk, aki még friss emlékezetben őrzi a nemrég diákkor kedves benyomásait, míg így sehogy sem akarhattuk hinni, hogy ugyanez az ember a korára és fáradságára hivatkozva hagyta el díszes és javadalomban úgy, mint tekintélyben gazdag hivatalát. Ahhoz fáradtnak mondta magát, de, im, arra, hogy a kollégiumnak valamiként javára szolgáljon, nem érez fáradságot. Aztán a Gaszner Géza elérzékenyedésbe fulladó szavai, amelyek arról tettek bizonyosságot, hogy a „kálvinista Róma“ vas-kalapos tanárai mégis csak csupaszív emberek lehettek, hogy a vallása szerint nem ide tartozó és foglalkozása szerint sem az érzékenykedésre fogékony komoly, jeles férfi lelke így túláradt az érzelemtől; vagy S. Szabó Józsefnek a kollégium mellett tett gyönyörű hitvallása, Dóczi Imrének a közebéden mondott nagyszerű pohárköszöntője, amelyek meg arról beszéltek, hogy a debreceni kollégium levegője a más iskolában tanult jeleseinket is mennyire a kollégiumévé tudta tenni — mind olyan élmények, amiket nem lehet könnyen elfelejteni.

A gyűléseken és egyéb összejöveteleken részvétel mindenestre kívánatos tehát, mert erősíti a meglévő érzéseket. Azonban a fontos mégsem ez, hanem az, hogy a szövetségnek minden egyes tagja, sőt egyáltalán mindenki, aki a kollégiumnak valaha tanítványa volt, vagy bár egyéb okból, jó szívvvel van a kollégium iránt, a maga helyén és a maga hatáskörében tegyen meg minden lehető a kollégiumért.

Nem titok, hogy a kollégium súlyos nehéz-

ségekkel, immár krónikussá vált gazdasági bajokkal küzd. A háború és azt követő felfordulás minden gazdaságot próbára tett, a kollégiumét sokszorosán. Minden egyébtől eltekintve azért is, mert a közalkalmazottaknak az utolsó negyedszázad alatt jelentékenyen felemelkedett javadalmával a kollégiumnak is lépést kellett tartani és a jövedelmek egyáltalán nem szaporodtak abban az arányban, mint a javadalmak. Lehet, hogy szigorúbbnak kellett volna lenni és az ár ellen is tartani a régi életnívót. Nem tudom, hogy lehetett volna-e, de ha lehetett volna is: azon immár túl vagyunk és most már meddő fáradság azon elmélkedni, hogy milyen módon lehetett volna a pénzügyi egyensúlyt állandóan fenntartani. — Most már azon kell töprenkedni, hogy mimódon lehet a meglévő bajból kiemelkedni.

Mert a veszedelem nem abban van, hogy momentán hiánnyal zárul a költségvetés. Ezen még — én legalább úgy vélem — lehet segíteni. A baj azonban ott van, hogy előttünk áll a további fejlesztésnek egész sereg feladata.

Mindenekelőtt a tanárképző ügye, amely felfogásom szerint valóságos becsületügye a kollégiumnak. Hiszen annak idején azzal a jelszóval indult meg a gyűjtés és arra a célra gyűlt a pénz, hogy protestáns tanárképzésre van szükség. Azt a nem jelentéktelen összeget, ami ezzel a jelszóval gyűjtetett egybe, az állami egyetem létesítésekor a református tanárképzés céljaira kötöttük le s ünnepélyes ígéretet tettünk kormányának, konventnek — úgy is mondhatnám, hogy a hazának és az egyházunknak —, hogy református tanárképzőről gondoskodunk. Hiszen gondoskodunk is, de csak valami csökevény intézménnyel. Addig, míg ezt ki nem fejlesztjük, nem szabad nyugodnunk. Tiszteletbeccsület adassék mindenféle tanárnak, de mi minden református iskolában csak olyan tanárokat óhajtunk látni, akik, mint a mi volt tanáraink, tanuló éveikben teleszívták magukat a református kollégiumok nemes szellemével, izzó magyarságban és az egyetemes emberszeretettel szépen összeolvadt nyakas kálvinistaságban

gazdag, tápláló levegőjével. Ezt pedig csak a tanárképző útján érhetjük el.

Aztán ott van a most ősszel kezdődő polgári iskola, amely véleményem szerint hatalmas tagozattá fog fejlődni, tehát sok költséget is fog kívánni.

Aztán ott van a gimnázium fejlesztése, mert az mégis csak szomorú állapot lenne, hogy az egykor versenytárs nélkül állt református főgimnázium utánamaradjon a római katolikusok, meg a zsidók gimnáziumának.

Aztán ott van — last not least — az egyetemi ifjak számára való internátus, amellyel tudjuk a magunk számára megtartani a serdült ifjúságot. Ez a mai állapotában óriási haladás a régi cétusokhoz képest, de bizony szegényes a modern internátusok közt. A cétusok a maguk idejében koruk színvonalán álltak és nem volt versenytársuk állami és más felekezeti intézményekben. Míg most hozza az állam a maga nagyszerű internátusát. Nem sokára épül a római katolikusoké. A miénknek sem szabad ezek mögött maradni, ha élni akarunk.

Mert nem sokat érő beszéd az, hogy „őseinknek szintúgy volt”. Őseinknek jó volt a túlságosan puritán cétus és a fogyatékos berendezésű konviktus, mivel ignoti nulla cupido. Őelőttük nem volt kellemesebben, szebben, egészségesebben, tanulásra alkalmasabban berendezett internátus, ahol esetleg olcsóbban, de mindenesetre jobban lehet élni, mint a miénkben. Tehát nem mentek el tőlünk. De a mai fiatalság el fog menni, mert van neki hova menni.

Azonban tegyük fel, hogy csupa heroszokból áll a tiszántúli reformátusság ifjúsága; csupa heroszokból és zordonul öntudatos reformátusokból, akik a viláért sem mennek el az olcsóbb és jobb helyre, mert mindenáron a mi szellemünkben akarnak nevelődni s kedves atyjuk is szívesen adja mind a négy fiának azt a néhány tíz, vagy pár száz pengő differenciát. Mondom, tegyük fel ezt az ideális állapotot. Akkor is: vajjon jó lesz-e az, hogy azok a derék, lelkes és öntudatos ifjak, akik a mi intézetünkben akarnak nevelődni, hátrább maradnak a tanulmányaikban, mint az amoda átmenők, mert mi nem tudunk a számukra nyelvtanításban, testnevelésben és az életben szükséges sok minden ismeretben olyan irányítást adni, mint amazok tudnak. Nem tudunk, nem azért, mintha nem volnánk képesek rá, hanem azért, mert nincs rá való pénzünk.

Pénzt, pénzt, pénzt a kollégiumnak. Keveset, vagy sokat, mindegy. De pénzt, mindennün, mindenkitől. Nincs olyan kevés, aminek hasznát ne lehetne venni és nincs olyan sok, amelynek ne lenne helye.

Ezt tartsák szem előtt a diákszövetség tagjai. Adjának, vagy szerezzenek adakozókat. Az Isten áldása lesz rajtuk.

Dr. Erdős Károly.

A debreceni Tisza István-tudományegyetem református hittudományi karán dr. Erdős József nyugalombavonulásával megüresedett újszövetségi írásmagyarozati tanszékre a főméltóságú Kormányzó úr dr. Erdős Károly debreceni lelkészképzőintézeti igazgatót nevezte ki rendes tanárnak.

Ez a kinevezés, amennyire a becsületes és hűséges munka elismerése, úgy különösen örömet okoz lapunknak, amelyet Erdős Károly tíz esztendőn át igen nehéz viszonyok között nagy odaadással és kiváló tapintattal szerkesztett. Ezért, bár tudjuk, hogy az egész magyar reformátusság köréből számosan sietnek gratulálni Erdős Károlynak, a gratulálók között az első-sorba igyekezünk állani.

Erdős Károlyt lapunk olvasói sokkal jobban ismerik, semhogy bemutatni kellene. Csak egy pár érdekesebb adatot közlünk életéről és munkájáról. Debrecenben végezte a középiskolát és itt tett érettségét 1905-ben. Itt volt theologus is, majd 1909—10. évben szénior. Azután egy évet az oxfordi és cambridgei egyetemen, egy évet pedig svájci és német egyetemeken töltött. Hazajöve Nagybányán volt káplán Soltész Elemér mellett. Onnan hívták el a theologiai akadémia körében akkor még igen szerény javadalommal szervezett docensi állásra. Az egyetem megnyitása után a Kiss Ferenc igazgatása alatt alakult lelkészképzőintézet tanára lett, majd Kiss Ferenc visszalépése után az intézet igazgatója. Az ő igazgatósága alatt fejlett ki a szerény keretek közt megindult lelkészképzőintézet külön főiskolai szervezetté, amelyben mellette Varga Zsigmond, majd Csikesz Sándor, legutóbb Kállay Kálmán, ma már mind egyetemi professzorok, voltak a tanárok. Természetesnek találjuk, hogy mindezek a kedves és jó kollegát igyekeztek az egyetem számára biztosítani, abban a bizonyos tudatban, hogy az egyetem hűségesebb tudományos munkást, a tanítványok odaadóbb buzgóságú mestert nem találhatnak Erdős Károlynál.

Erdős Károly tudományos munkássága elsősorban egyháztörténeti s nevezetesen annak a legrégebb korára vonatkozó. Amennyiben azonban a patrisztika az újszövetségi írásmagyarozattal határos tudományok, ennél a kathedránál sem jutott a maga szoros terrenumától távoli területre. Irodalmi művei a következők:

I. Önállóan megjelent dolgozatok: Emlékezés Szenci Molnár Albert zsoldfordításának háromezredéves megjelenése alkalmából. Debrecen, 1907. Zwingli 67 tétele. Az eredeti szövegből fordítva. Debrecen, 1908. A kálvini reformáció hatása hazánkra. Debrecen, 1909. Isten elevevégzéséről. Debrecen, 1909. De bono temperantiae. Dissertatio praemio Hatvaniano ornata. Debrecini, MCMXI. (latinnyelvű.) Az

anglikán egyház ismertetése főbb vonásokban. Debrecen, 1912. Az angol puritánizmus. Debrecen, 1912. Einbisher noch ungedruckter Brief Zwinglis. Zürich, 1912. Különlenyomat a Zwingliana-ból (németnyelvű). Bullinger Henrik és Fejértóy János levelezése. Debrecen, 1913. Husz János: Bizonyágtétel. Egyházi beszéd latinból fordítva jegyzetekkel. Nagybánya, 1915. Arkhippus. Lelkészszentelési egyházi beszéd. Debrecen, 1916. Új életet várunk. Debrecen, 1916. Különlenyomat a Háborúi Beszédéből. István vértanú. Debrecen, 1916. Különlenyomat a Debreceni Lelkészi Tárból. Sztárai Mihály Cranmerus Thamásról szóló históriás énekének forrása. Budapest, 1916. Különlenyomat az Irodalomtörténeti Közleményekből. A három első századbéli keresztyén irodalom áttekintése. Debrecen, 1916. A Theol. Értesítőből. A keresztyénség történetének egyes főbb mozzanatai a reformációig. Debrecen, 1916. A Theol. Értesítőből. Az én vallásom. Debrecen, 1922., a harmadik tízezer második bővített kiadás 1924-ben. Méliusz világitó lámpásának sugarai. Debrecen, 1922. A kálvinizmus és a magyar lélek. Debrecen, 1923. Méliusz üzenete. Debrecen, 1923. Az őskeresztyén presbiterek. Debrecen, 1924. — A Didache írásának ideje. Debrecen, 1924. Időszzerű dátumok az 1925. évben. Budapest, 1925. Az úrvacsora igaz értelme. Budapest, 1925. Antiochiai Ignatius levelei. Debrecen, 1925. Keresztyén hittan és erkölcsstan. Debrecen, 1926. Pál apostol athéni beszéde. Budapest, 1927.

II. *Dolgozatai, cikkei és beszédei* jelentek meg a Reformierte Kirchenzeitung-ban németül, Debreceni Lelkészi Tárból, Lelkészegyesületben, Közlönyben, Debreceni Protestáns Lapban, Vasárnapban, Református Igehirdetőben, Téli Újságban s több protestáns naptárban.

III. *Felelős szerkesztője* volt 1909—10. tanévben a theologus ifjúság Közlöny-ének; 1915 dec. 19-től 1925 végéig a Debreceni Protestáns Lapnak s 1926 január 1. óta a Lelkészegyesületnek.

IV. *Eredeti kéziratban* a bécsi evang. theol. fakultás levéltárában van a licentiatús és doctoratus alapjául szolgált két mű: 1. Ulrich Zwingli aus den Quellen dargestellt. 1914. — 2. Grundsätze und Praxis des Privatlebens der Urchristen, 1919.

A hittudományi doktori fokot a bécsi evangélikus theologiai fakultáson szerezte, majd a debreceni tudományegyetem hittudományi fakultása az egyháztörténelemből magántanárrá képesítette s ezen minőségében az utóbbi években már az egyetem is adott elő.

Most pedig mint ordinárius foglalja el atyja örökét. Amit az nem dicstelenül kezdett, folytassa teljes dicsőséggel.

Védekezzünk!

Cikkem készen volt, amikor a K. Sz.-ben (április 28.) ezt a (kivonatolt) értesítést olvastam: „A baptisták térhódítása.

A magyarországi áttérések statisztikája szerint a baptisták leginkább a mi híveink között térítenek. Három év alatt 1000 reformátust veszítettünk, tehát egy tekintélyes gyülekezetet, ugyanannyi idő alatt pedig csak 38 baptista tért át s valószínűleg vissza, hozzánk. Az evangélikusok közül ugyanezen idő alatt 281-en lettek baptistává és csak 38-an tértek a baptistáktól át, illetve vissza hozzájuk. Látjuk tehát, hogy a baptistaveszedelem, a számunkra, sokkal nagyobb, mint gondolnók. Annak azonban, hogy miért éppen tőlünk hódítanak a baptisták, szintén megvan a maga oka, t. i. a baptisták, mint erősen bibliás felekezet, sokkal hamarabb tudnak hatni a mi híveinkre, mint a róm. katolikusokra, akiknek egyéni életében a Biblia szerepet nem játszik. Természetes azonban, hogy hiba a mi híveinkben is van, mert meggyengült öntudatú és elhanyagolt gyülekezetekben a baptista-halászat mindig kitünő talajra talál. S e hatásos térítési akciójuk mindaddig érvényesülni is fog, ameddig a református ébredés nálunk egyetemessé nem lesz.

Szomorú dolog, de tényleg így van! Azt adja hírül ez az idézés, hogy „hiba a mi híveinkben is van, mert meggyengült öntudatú és elhanyagolt gyülekezetben...”. Hát a *hívek hibája* az, ha az eklézsia *elhanyagolt*?! Hát ha *elhanyagolt*, akkor a hívek hibája az a *meggyengült öntudat*?!... Érdemes ám ezen gondolkodni. Lám, az igazság önkénytelenül is „kitör és eget kér!”

Uraim, vigyázzunk erre a mi drága magyar-vallásunkra! Ne cifrázzuk, ne cicomázzuk, mert ha így haladunk, ismét „olyanná kell tennünk, amilyen Krisztus és az apostolok idejében volt!” Igen sokan vagyunk, akik így szólunk:

„Nem akarok sem nazarénus, sem baptista, sem reformált református, sem pápistába ojtott „Kálvinista” lenni, nekem és (hála Istennek!) még sok milliónyi hittestvéremnek, egészen jó az én pár száz esztendő puritán hitem és ennek egyszerűségében is lélekbemarkoló istentisztelete. Ebben érzem jól magamat, itt nyugszik meg lelkem, ebből nem engedek, nem követem a modernizáló *apostol*-okat!

Szönyeg, villanylámpa, festett mennyezet, trombitáló angyal, szobrok, bőjt, szentképek, külön gyónás, gyászlepel és más ilyen hipernmodern *találmányok* nélkül is tudok (mikor elfog az ihlet) énekelni is, imádkozni is, ha Isten rásegít.

Ne bántsátok az ősi református vallást!... *

Hogy pedig nemcsak a laikusoknak fáj ez a modern reformáció, minden megjegyzés nélkül adom a K. Sz. 1927. október 15-i számából ezt a hirt:

„A mezőföldi egyházmegye óvást emelt az ellen, hogy az új Ágendás könyv megjelenése alkalmából, ha szórványosan is, az eddigi istentiszteleti és szertartási rendben változások történtek, hangsúlyozza, hogy az *istentiszteleti cselekvények sor-*

rendjét egyedül a törvényhozó zsinat változtathatja meg. A dunántúli egyházkerület figyelmezteti a lelkészeket, hogy minden olyan újítástól, mely az érvényben levő közgyakorlattól való eltérés által a hívek lelki életében visszatetszést szülne, — tartózkodjanak.

Ezért történik, hogy nagyon sokan újabb és újabb külsőséggel állnak elő és javasolják a lehetlent.

Legújabbban már: „keresztet a református templomra!” a jelszó. Milyen erős reformátusság az ilyen?! Akárcsak egy másik, ahol az égbolt (akarom mondani: a templom mennyezete) kékre füstött, rajta tucatszámra nagy aranycsillagok, hold, nap; a szószéken angyalok nagy trombitákkal?!... Ugy-e, milyen szépen, simán csempészik be hozzánk a képeket, szobrokat; a modernség, a hypocritismus nagyobb dicsőségére?!

Ahol ez a cifra templom van, ott adnak ki a mi népünk számára naptárt, amelyben háromkirályok napja piros betűs ünnep! Ugy-e, ez is milyen kedves dolog?! és milyen alkalmas puritán, ősiérzésű, erőshitű reformátust nevelni?! Hát megengedhető az ilyen visszaélés a hívek türelmével?!

Hát ehhez ki mit szól: „Nagypénteki gyászteríték”? Egyik egyházi lapunkban olvassuk, hogy egy vidéki gyülekezetben a lelkész egyszerű felhívására oly szépen adakozott a gyülekezet, hogy „ebből nagypénteki gyászterítéket szereztek be”. Mi akar ez lenni, kérde a K. Sz. Én laikus eszemmel így felelek: ambiciózus a tiszleletes úr, hát kitalált valamit, ami más eklézsiában még nincs!... Hogy ez a gyászlepel a pópista rekviemet mimeli és hogy az ősi református vallást borítja be sötétséggel, az mellékes! Érvényesül az elv: *fejlesszük a vallást, hitet?!... Ha belsőleg nem tudjuk, legalább külsőleg!...*

Lehetne még tucatszámra összeszedni példát, de — azt hiszem — ennyi is elég annak a behizonyítására, hogy nem ok nélkül fog el erős aggodalom református egyházunk újabb reformálása miatt, mert *évtizedek óta folyik az elpápisztítás.*

Mi lehet az oka?...

Az, amit a minap olvastam egyik egyházi lapunkban: *haladni kell a korrall!* (és a papnékat egyenruházni, nehogy egyformának nézzék őket a többi asszonnyal.) Ehelyett azonban olyasféle munkát kellene kifejteni, hogy ne jelenhessen meg olyan hirdetés, amelyben lelkész keres *javakorbéli* özvegy papnét kertásásra, 2—3 tehén fejésére, meggyásra. Ennek a munkának volna értelme (sajnos: szükség is van rá!).

Nos, kérem szeretettel, aki azalatt a haladni kell a korrall cím alatt cifrázza a templomot, az istentiszteletet, tömöríti külön egyesületbe, felgyenruhazza a papnékat, beviszi egyházunkba a *változatosságot*, modernizálja őseink hagyományait: — magát Jézus tanítását! — az nem lehet igazi, hanem csak *talmi református*, akinek csak cégér a református vallás, csak köpenyeg beteges egyéni ambícióinak az eltakarására, kendőzésére...

Nagyon erősen közeledünk külső-belső kicsiségekben a pópista atyafiakhoz. Sőt a nazarénusok-

hoz, baptistákhoz, akik *hívőknek* nevezik magukat. (Nem gondolják lelki vezetőink, hogy éppen azért válik ki tőlünk sok hitsorsosunk azok javára, mert azok a kiválók, azok az ősi egyszerű református lelkék az agyonreformált református vallásban nem lelik fel ma már, amihez szoktak, nem találják a bibliai református hitet?!...)

Országos református kántorgyűlés Kisújszálláson.

A magyar református kántorok egyesülete ez évben f. hó 2-án Kisújszálláson tartotta évi rendes közgyűlését. Ezzel kapcsolatosan előző este a kisújszállási városi színházban hangversenyt rendezett nem nagyszámú, de előkelő közönség jelenlétében, amelyen szóló ének, karének, zongora, zenekari számok hangzottak el s amelyen Hodossy Béla ny. tanítóképző igazgató az egyesület lapjának, a Zeneközlönynek szerkesztője tartott igen értékes és mindvégig lebilincselő előadást. „A magyar protestáns egyházi ének s a magyar világi dal kezdete” címen. A betéteket a Református Egyházi Énekkar, a helybeli iparosdalárda, amelyeket Cziriák Zoltán helybeli református kántor vezetett nagy hozzáértéssel, valamint az ország különböző vidékeiről megjelent kántorok énekeltek. — Az igen nívós és sikerült hangversenyt a Kántorok Énekkara fejezte be Huber: Fohászával amelyet vitéz Maklár Lajos hajdúnánási kántor, az Egyesület főjegyzője vezetett. Másnap ismét énekelte az Énekkar a református templomban tartott istentiszteleten és pedig Hodossy: A természet az Isten temploma kezdetű kórusát igen nagy átérzéssel. A közgyűlés a református iskola tanácstermében tartatott meg, amelyen dr. Baltazár Dezső püspök és az egyházmegye nevében Török Imre esperes igen nagyhatású beszédben üdvözölte a közgyűlést, amelyet Szabó Lajos elnök lelkes szavakkal nyitott meg. A közgyűlésen sorra kerültek a Kántoregyesület által felszinen tartott és megvalósítandó problémák, mint a kántorkönyvtár, kántorképzés, kántori továbbképző tanfolyam, kántorok illetményügyei. A közgyűlésen a solmizálásról Nagy Dezső cigándi kántor tartott érdekes előadást. Közgyűlés köszönetet szavazott Cziriák Zoltán kisújszállási kántornak azon fáradságot nem ismerő munkájáért, hogy a közgyűlést, a hangversenyt oly lelkiismeretességgel s pontossággal készítette elő.

Halottaink

Fáji Fáy Mártha, Verebélyi Barna lelkész felesége életének 35-ik, boldog házasságának 13-ik évében hosszas betegeskedés után elhunyt.

Ráczkövy János palágyi lelkész, az ungi egyházmegye tanácsbírája, életének 49-ik, lelkész szolgálatainak 27-ik évében hosszas szenvedés után elhunyt.

Áldott legyen emlékezetük!

Különfélék

Dr. Erdős Józsefnek, a köztisztviselői állású tudós, kettős öröme volt az elmúlt héten. Utódjává a fiát nevezte ki a kormányzó úr. Neki magának meg a tanári széken eltöltött hosszú és eredményes munkálkodásáért legfelsőbb elismerését fejezte ki. A magas helyről jött elismerés méltó embernek jutott. A nyugodt öntudat mellett ez is édesítse a pihenés napjait.

A tudományegyetem rektora a következő évben Csánki Benjámint hittudományi professzornak, a jogi karon Bozóky Ferenc, az orvosin Bodoár János és a bölcsészeten Hankiss János. A hittudomány kar dékánjává előzőleg Csánki Benjámint választották, aki azonban a pár nappal később következett rektorválasztást fogadta el. A jövő évi egyetemi tanács tagjai lesznek még Darkó Jenő, mint prorektor, Lencz Géza, Kovács Andor, Vodetzky József és R. Kiss István prodeánok.

Dr. Ravasz László püspök elutazott négy és félhónapos amerikai útjára. Az állomáson a búcsúzás alkalmával a püspök tisztelői és barátai között megjelent Dókus Ernő, az egyetemes konvent világi elnöke is.

Tiszteletbeli doktorok. A főméltóságú kormányzó úr a vallás- és közoktatásügyi Miniszter előterjesztésére megengedte, hogy Dr. Balczár Dezsőt, a tiszántúli református egyházkerület püspökét, közéleti tevékenységéért és különösen a debreceni tudományegyetem fejlesztése terén szerzett kiváló érdemeiért a debreceni magyar királyi Tisza István Tudományegyetem az államtudományok tiszteletbeli doktorává avassa és részére a tiszteletbeli doktori oklevelet kiszolgáltatassa. Megengedte továbbá, hogy dr. Balogh Jenő belső titkos tanácsos, nyugalmazott magyar királyi igazságügyminisztert, a M. Tud. Akadémia főtitkárát, egyházkerületi főgondnokot, a magyar tudomány és közművelődés terén, közelebbről a debreceni tudományegyetem támogatásában kifejtett nagy érdemei elismerésül a debreceni magyar királyi Tisza István Tudományegyetem a bölcsészettudományok tiszteletbeli doktorává avassa és részére a tiszteletbeli doktori oklevelet kiszolgáltatassa. Mély tisztelettel üdvözljük az új doktorokat, akiknek kitüntetésével az egyetem önmagát tisztelte meg.

S. Szabó József igazgatótól lélekemelő ünnep keretében vettek búcsút tanártársai, tisztelői és tanítványai. A szeretetteljes ünnepély június hó 13-án délután a főgimnázium tornacsarnokában folyt le nagyszámú előkelő közönség és a tanuló ifjúság részvételével. A Kántus éneke után dr. Dóczi Imre középiskolai felügyelő méltatta S. Szabó József érdemeit. Dr. Konecz Aurélné a Dóczi-intézet nevében mondott köszönetet S. Szabó József nagy szeretetéért, mellyel a testvérintézetet mindenkor körülvette. A tanári kar nevében dr. Szabó Már-

ton főgimnáziumi tanár, az Erő cserkészcsapat nevében Kornya Sándor tanár, csapatparancsnok, a tanuló ifjúság nevében Tóth Kálmán VII. o. tanuló vettek búcsút S. Szabó Józseftől. A búcsúzás alkalmával a szülők háláját Keserű Lajos törvényszéki elnök tolmácsolta. S. Szabó József meghatóan válaszolt a búcsúbeszédre. Kifejtette, hogy élete legnagyobb kincsének tartotta, hogy pataki diák volt és a debreceni Kollégium tanára. Isten áldását kérte mindenkire, akik búcsúja alkalmával meleg szeretetükkel körül vették. Isten áldását kérjük mi is S. Szabó Józsefnek. Adjon az Isten neki erőt, egészséget, hogy önfeláldozó, páratlanul lelkiismeretes munkája után sokáig élvezhesse a jól megérdemelt nyugalmat.

A debreceni tudományegyetem évzáró ünnepe június 8-án volt a szokások keretében. A Nagytemplomban tartott istentisztelet után, melyen a kántus énekelt, a Kollégium dísztermében egybegyűlt nagy és díszes közönség jelenlétében Darkó Jenő rektor az egyetemi internátusok nagy jelentőségéről és az ezek kiépítése érdekében a dunán inneni városok szövetsége részéről tett nagyjelentőségű elhatározásokról szólva nyitotta meg az ünnepélyt, majd R. Kiss István bölcsészeti dékán adta elő értekezését Bethlen Gábor külpolitikájáról. Végül a versenytételek eredményéről és a pályadíjakról tettek jelentést a dékánok. A szép ünnepen meleg kifejezést adtak úgy az egyetem, mint a társadalom részéről annak a megérdemelt tiszteletnek és szeretetnek, mely Darkó Jenő rektort az év folyamán teljesített buzgó és eredményes munkájáért méltán körülvette.

A Kollégium évzáró ünnepe június 13-án délelőtt volt. Ugyanaz nap délután szép ünnepet rendeztek a gimnáziumban a távozó S. Szabó József igazgató tiszteletére. Ezekre a jövő számban visszatérünk.

A Tisza István-tudományos társaság június 10-én d. u. 6 órakor tartotta évi rendes közgyűlését a Kollégium dísztermében. A közgyűlést dr. Szontágh Félix elnök nyitotta meg szép beszéddel, melyben különösen melegen emlékezett meg elnök elődjének, Pokoly Józsefnek érdemeiről. Az évi jelentést Tóth Lajos főtitkár helyett az őt ezen évben helyettesítő Darkó Jenő osztálytitkár adta elő s ebből módunkban volt látni, hogy a társaság szinte észrevétlenül és bizony nem is eléggé méltányoltan, milyen jelentős és nagyértékű tudományos munkát végzett. Majd Papp Károly tartott nagyérdékű előadást, Szász Károlyról, a nagy költő-püspök születésének századik évfordulója alkalmából. A tudós előadó megkapóan szép képet állított hallgatói elé Szász Károly egyéniségéről s tudományos és költői érdemeiről.

A Kollégiumi Diákszövetség június 9-én d. e. a Kollégium oratóriumában tartotta első évi rendes közgyűlését, dr. Magoss György ny. polgármester elnöklésével, aki szép beszédben üdvözölte a nagyszámmal megjelent tagokat s vázolta a diákszövetség céljait. Majd üdvözlő táviratot küldtek a főméltóságú kormányzó úrhoz, aki egykor szintén a Kollégium növendéke volt és fővédnöke a szövet-

ségnek. Kazinczy Gábor nyug. kúriai bíró a sárospataki, Pápay József egyetemi tanár a pápai Kollégium, Pap Károly egyetemi tanár pedig a nagykőrösi főgimnázium volt diákjai szövetségének megbízásából üdvözölték a közgyűlést. Az üdvözléseket S. Szabó József gimnáziumi igazgató ügyvezető elnök köszönte meg s ugyanő üdvözölte a különböző korosztályokból érrettségi vizsgálati találkozóra egybegyülteket. Ezek nevében a negyven éves találkozók közül Gaszner Géza római katolikus vallású bankigazgató, a debreceni kereskedelmi társaság főtitkára mondott meghatóan szép beszédet, könynyekig meghatottan mondvá köszönetet a Kollégiumtól nyert szellemi javakért, amelyekben itt megkülönböztetés nélküli szeretettel részesítették minden vallásu tanítványait, aminek bizonyosságul megemlítette, hogy ő is részesült egy harmincforintos ösztöndíjban, amelyet egy szegény református pap alapított. Majd Csobán Endre főtitkár terjesztette elő főtitkári jelentését, amelyből a többiek közt megtudtuk, hogy a szövetség a legnagyobb taglétszámú a hasonló szövetségek között, mert már másfélezeret meghalad a tagok száma; továbbá, hogy eddig 4000 pengő pénze van a szövetségnek; azután, hogy a háborúban elesett kollégiumi diákok emlékművének ingyen elkészítésére vállalkozott dr. Medgyesi Ferenc jónévű szobrászművész, a szövetség egyik tagja s így a szövetségnek csak az anyag beszerzéséről kell gondoskodnia. De megtudtuk azt is, hogy a szövetség főmozgató ereje, az ügyvezető elnök, S. Szabó József elköltözik Debrecenből s így az ügyvezetésről is lemond, ami szinte pótolhatatlan veszteség a szövetségnek. Ezután Rácz Lajos mezőgazdasági kamarai igazgató búcsúzott el volt tanítványok nevében S. Szabó Józseftől, míg a lelkesen ünnepelt S. Szabó József Csobán Endre főtitkára, az ő valóban kiváló munkatársára háritotta az érdemet. Ezután tisztújítás következett, mely során az eddigiek mellé társelnökökül megválasztották Vásáry István polgármestert, Kölesey Sándor ügyvédi kamarai elnököt és Bessenyei Lajos gimnáziumi igazgatót, akit ügyvezetéssel is megbíztak, mellé választván ügyvezető alelnökül Csobán Endre eddigi főtitkárt, akinek utóda a főtitkárságban viszont Roncsik Jenő tűzoltófőparancsnok lett. A közgyűlés után közebed volt a Bikában. A közgyűléssel kapcsolatban tartották találkozójukat, akik 60 évvel ezelőtt tettek érrettségit; közöttük Márk Endre, Rózsa Sándor és Tóth Lajos dobi ny. lelkipásztor; továbbá az ötven év előttiak, Révész Kálmán püspök, Magoss György ny. polgármester, Végh József esperes, a negyvenév előttiak, Gaszner Géza és társai, a harminc év előttiak, Rácz Lajos, Dóczy Jenő, Medgyesi Ferenc, Balogh Ernő, a húsz év előttiak, Görgey Márton, Roncsik Jenő és a többiek s lehet, hogy voltak tízéves találkozók is, de ezek már olyan fiatalok, hogy aktív diákoknak néztük őket. Az Isten éltesse mindnyájukat.

Leánycserkészek fogadalmá. A Kálvinisták Templomegyesületének „Bethlen Kata“ leánycserkészcsoportja június 9-én d. e. 11 órakor tartotta fogadalomtételi ünnepélyét az új Dóczi-

intézet tornatermében. Ugyanekkor volt a református polgári leányiskola „Bornemissza Anna“ leánycserkészek és a Dóczi elemi iskola „Ildikó“ kis leánycserkészek fogadalom, illetőleg ígértétele.

A Lorántffy Zsuzsanna Egyesület június hó 2-án a dunamelléki egyházkerület székházának Ráday-termében rendkívüli közgyűlést tartott. A közgyűlés tagjai gróf Ráday Gedeonnét védnőknek, dr. Ravasz Lászlónét díszelnőknek és dr. Szász Bélánét elnöknek választotta meg, diakonisszalelkésznek Csűrös István budapesti vallásnővért hívta meg.

A Kecskeméti Református Egyházmegyei Tanítóegyesület június hó 10-én Izsákon tartotta évi rendes közgyűlését. Előadások hangzottak el az elemi iskolai énektanításról, a gyakorlati tanításról, a vasárnapi iskolai munkáról, az iskolán kívüli népművelésről. A közgyűlés az ORTE. és a Magyar Tanítók Országos Szövetségének aktuális ügyeit tárgyalta.

A győri református leányegyesület nívós ünnepélyt rendezett néhai Szász Károly püspök, a kiváló költő, író és műfordító születésének százéves évfordulója alkalmából. Ünnepi beszédet tartott dr. Kőrös Endre, a pápai református nőnevelőintézet igazgatója.

A diósgyőri református egyház kézimunkatelepet állított fel, ahol ezidő szerint 73 nő dolgozik. Mindenféle magyar motívumú kézimunkákat, úrasztali terítőket készítenek.

A debreceni református tanítók vegyeskara június hó 8-án a kollégium dísztermében gazdag programmú műsoros délutánt rendezett.

Jókai gyönyörű síremlékét június hó 2-án adta át gróf Klebelsberg Kunó kultuszminiszter a magyar nemzet nevében a fővárosnak.

A kisújfalusi református gyülekezet Nehézy Károly marcelházai lelkészt választotta meg pásztorául.

A székesfehérvári gyülekezetben június hó 2-án „református nap“ volt.

A szegedi Református Énekkar június hó 9-én az egyház tanácstermében hangversenyt rendezett.

Az elszakított beregi egyházmegyében a lemondás folytán megüresedett gondnoki tisztségre Székely Bertalan nagymuzsalyi földbirtokost, világi tanácsbíróvá pedig dr. Keresztúri Béla mezőkászonnyi ügyvédet választották meg.

A turriesei református gyülekezet lemondás folytán megüresedett lelkészi állására Thury Sándor segédlelkészt választotta meg.

A bukaresti református egyház visszanyerte iskolaépületeit s így már most szeptemberben megnyitja a magyar iskolát.

Hol töltjük vakációnkat? A Bethánia-Egylet olyanok számára, akik csendességben, egyszerű viszonyok között testi pihenésre, lelki üdülésre és épülésre vágyódnak, felajánlja június 15-től Izbég község területén a Bucina patak kies völgyében bérelt nyaralóját, hol naponta négyeszeri étkezést és egészséges lakást (ágy-

nemű nélkül) napi 4.50 pengőért nyujtana. Helyiérdekű villamos Budapestről óránként közlekedik, melyhez Szent-Endrén autóbussz (24 fillér) csatlakozik, vagy gyalog 30 perc. Jelentkezések a Bethánia-Egylet titkári hivatalában, Budapest, VIII., Gyulai Pál-utca 9.

A Bibliai Lexikon előjegyzésének sikere.

Alig telt el több idő két hónapnál, azóta, hogy a Czeglédy Sándor és Hamar István által szerkesztett nagyszabású Bibliai Lexikon első előjegyzési felhívása megjelent s már most örömmel jelenthetjük, hogy az előjegyzési felhívás teljes sikerrel járt. Ezernél többen küldték be előjegyzésüket a pártatlan jelentőségű műre, úgy hogy annak nyomdai munkája is megkezdődött. A kiadó az előjegyzések számára való tekintettel, a szerkesztőkkel egyetértésben elhatározta a Lexikonnak illusztrációs anyaggal, képekkel való kibővítését s azt, hogy az előjegyzésben ígért vászonkötés helyett erős félbőr-kötést ad a Lexikonhoz. A képanyag elkészítése némi időt vett igénybe s az első füzet ezért néhány nappal később jelent meg a tervbevett terminusnál. Lapunk olvasóit ezúton értesítjük, hogy a műre kedvezményes előjegyzést a kiadó még egyideig elfogad. Előjegyzési árban a mű csupán 35 pengő a 45 pengős boltiár helyett. Ezt a 35 pengőt is 10 havi részletben lehet lefizetni. Előjegyzésül elég ennyit írni: „Alulírott előjegyzem a Sylvester Bibliai Lexikonát kedvezményes 35 pengős áron. Ezt az árat 10 havi részletben fizetem be. Az első részletet kérem az első füzet megküldésével utánvételezni.“ (Név. Pontos cím.) Az előjegyzést Sylvester Irodalmi és Nyomdai Intézet R.-t. Budapest, VI., Hermína-út 37. sz. címre kell küldeni.

A Falusi Esték legújabb száma megjelent „Nemzeti kultúránk betegágyánál“ címmel igen figyelemre érdemes cikket írt benne vitéz *Darvassy István*, a neves magyar festőművész, aki azt tanácsolja, hogy vidéki városokban létesítsünk intenzív művészeti központokat. A tartalmas folyóirat változatos és gazdag tartalmát *Timár József*, *Kazay László*, *Vesztróczy Jenő*, *Borsovay Lenyvel Gyula*, *Egri Miklós*, *H. Kovásznay Erzsébet*, *Murgács Kálmán*, *Ferenczy Ferenc* és *Pajper Lajos* írásai alkotják. A megbízhatóan magyar újságot *Gyökössy Endre*, a Petőfi-Társaság tagja, szerkeszti. Mutatványszámot kívánságra ingyen küld a kiadóhivatal: Budapest, VIII., József-körút 41. Ajánljuk a szép és értékes folyóiratot.

Segédlelkészt keres a nyírbátori református egyház július 1-i szolgálatba lépéssel a törvényszerű köteleességek és különböző iskolai vallástánításokra. Fizetése: Bútorozott szoba, 4 m³ tűzifa, egyházjegyzőségért 40 pengő évente, havonként cca. 190 pengő. Pályázhatnak vizsgázott, vagy most vizsgázó atyafiak június 22-ig. A templom nagyon magas, rossz akusztikájú.

Kovács Péter jövőre református földműves, ifjúsági titkár befejezte tanulmányait a st. andrái Biblia-iskolában. Hazafelé jövet a lebényi evangélikus gyülekezet meghívására több előadást tartott. Az első gazdafiú titkárt nagy lelkesedéssel és szeretettel fogadták. Mindazok a lelkész urak, akik

őszől kezdve néhány heti, vagy egy hónapi időtartamra igénybe szeretnék venni Kovács Péter szolgálatát földműves ifjúsági munkájuk megkezdése és megszervezése céljából, jelentsék ezt még a nyár folyamán a Keresztény Ifjúsági Egyesületek Református Ágánál, Budapest, IX., Üllői-út 29. II. em. Csak lakást, élelmezést, és III. oszt. személyvonatú költséget kérne szolgálataiért. Fizetését a központ adja.

A „**The World Study of Jesus Christ**“ című háromnyelvű kiadványában hosszabb érdekes cikket közöl a Keresztény Ifjúsági Egyesületek genfi Világszövetsége Dobos Károly református ifjúsági titkár tollából „Hungarian boys transformed“ címen.

Még néhány párnára volna szükség a balatonszárszói konferencia-telepen. Az első felhívásra már érkeztek adományok, azonban 5—6 párna még mindig hiányzik. A párnaadományok a következő címre küldendők: Lakatos Ferenc gondnok, Soli Deo Gloria Diákuduló Balatonszárszó.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

1821—1929. szám.

Pályázat

a szatmári református egyházmegyébe kebelezett számossályi rendes lelkészi állásra.

Az állás javadalma:

1. Tisztességes lakás, három hold terjedelmű házi kerttel;
2. 60 mm. búza;
3. 52 magyar hold szántóföld.
4. Stóla az egyházkerület szabályrendelete szerint.

A megválasztott lelkész a szatmári egyházmegyei lelkészi gyámintézettnek kötelezett tagja. Az elhalt lelkész jogutódainak beruházás címén 897.90 P-t és 13 mm. búzát megtéríteni köteles.

Az állás a választás jogerőre emelkedése után azonnal elfoglalandó.

Kellően felszerelt pályázati kérvények a pályázati hirdetés megjelenésétől számított három hét alatt Sipos József espereshez Túr-istvándi (Szatmár megye) címre küldendők.

Debrecen, 1929 június 7.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

Pályázat tanári állásra.

A *kiskunhalasi* református Szilády reál-gimnáziumnál 1929. évi szeptember hó 1-én betöltendő *magyar-német*-szakos rendes (esetleg helyettes) tanári állásra a szabályszerű illetményekkel ezennel pályázat hirdettetik.

Pályázhatnak oly okleveles református valóságú tanárjelöltek, vagy már állásban levő tanárok, akik a magyar és német nyelvből tanári képesítést nyertek.

Pályázók az alulírt fenntartótestülethez intézett folyamodványukat, melyben életkoruk, vallásuk, családi állapotuk, magyar állampolgárságuk, hazafias érzésük és megbízhatóságuk, végzett tanulmányaik, tanári képesíté-

sük, nyelvismereteik és esetleg eddigi szolgálataik okmányokkal igazolandók, folyó évi július 10-ig alulírotthoz küldjék be.

Ha nőtlen tanár választatik meg, köteles elvállalni az internátusban a felügyeletet, amiért lakást és ételmezést kap.

Személyes bemutatkozás kötelező.

A kiskunhalasi református egyháztanács megbízásából:

Kristóf József,
igazgató.

Olcso vizsgai jutalomkönyvek!

Dr. Ecsedi István—Bodnár Lajos: Hortobágyi pásztor- és betyárnóták. Dallamokkal. 1 pengő 50 fillér.

Dr. Ecsedi István: Hortobágyi életképek 1 pengő. E két értékes, jó magyarossággal megírt könyv megrendelhető a Szerzőnél. Debrecen, Kollégium.

A szerkesztésért és kiadásért felelős a lap tulajdonos:
Dr. KUN BÉLA.

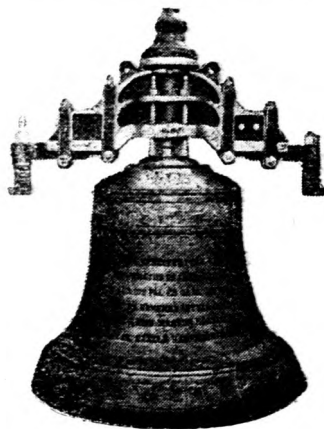
Magyarország aranykoszorús mestere

SZLEZÁK LÁSZLÓ

harang- és ércöntőde, harangfelszerelés és haranglábgyár

BUDAPEST, VI., FRANGEPÁN-U. 77. SZ.

Telefon: Lipót 913-53. sz.

A törökszentmiklósi református egyház részére készült 1770 kgr.-mos harang.

Az 1900. évi párisi világkiállításon díszoklevéllel, 1921. és 1923. évi vasipari kiállításon aranyéremmel, az 1925. és 1926. évi kézműipari tárlaton kormánydíszoklevéllel, 1927. és 1928. évi budapesti, székesfehérvári, szentesi és szombathelyi kiállításokon nagy aranyéremmel kitüntetve.

Költségvetéssel díjmentesen szolgál.

Előnyös fizetési feltételek. Számos egyházi elismerőlevél.

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedése
Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

✱

Kitűnő fűtőképességű magyar „Perpetuum“-kályhák.

Magyar gyártmányu zománc-edények, zsir-bödönök, dísznőölő-kések, husvágó-gépek.

Telefon 6. és 15—48.

Debrecen város és a Tiszántali ref. egyházker. könyvnyomda-vállalata.

A „MÉLIUSZ“ VIZSGAI JUTALOMKÖNYVEI.

Nem hirdetünk drága és megfizethetetlen műveket!

Tekintse meg az alant következő ifjúsági iratok címeit, szerzőit és főként árait. Kiállítás tekintetében semmi kívánni valót nem hagynak maguk után. Kemény kötésben, a külső fedőlap mindenikén izléses képpel szállítjuk azokat.

	Pengő
Gyökössy Endre: Debreceni meséskönyv	2.—
Halmi János: Csevegő virágok	2.—
Móricz Pál: Hortobágyi legendák	5.—
Uray Sándor: Vizsgai jutalomkönyv	2.—
Avar: Kincses turbán	1:20
Benedek Elek: Öcsike levelei	1:20
„ „ „ újabb levelei	1:20
„ „ Pajkos Peti huncutságai	1:20
„ „ „ új huncutságai	1:20
Fábián: A kis Mozart	1:20
„ Zöld elefánt	1:20
Gárdonyi Géza: Zöld erszény	1:20
„ „ Nevető könyv	1:20
„ „ Mindenttudó Gergely bácsi I.	1:20
„ „ „ „ II.	1:20
Grimm: Mesék	1:20
Jeszenszkné: Új otthon	1:20
Kosáryné: Tibi csapata	1:20
„ Tibi a tengeren	1:20
„ Tibi hazajön	1:20
„ Legszebb mesék	1:20
Swift: Gulliver a törpék országában	1:20
„ „ az óriások országában	1:20
Sztokay: A kis ezermester	1:20
Z. Tábori: Világjáró Péter	1:20
Tábori P.: Felfordult világ	1:20
„ „ Béke-sziget	1:20
„ „ Anit szél úrfi	1:20
Tutsek Anna: Vidám Jankó	1:20
„ „ Tréfás mesék	1:20
„ „ Tündér mesék	1:20
Tóth János: Tiszteletes bácsi meséskönyve	2.—
„ „ Apróságok nagymeseországából	2.—
Pörccsalmy: Boda Katalin	2:40

Minden és bárhol megjelent könyvet beszerez és azonnal szállít a

„Méliusz“

könyvkereskedés
Debrecen